

A Beneš-dekrétum és a reszlovakizáció hatása ^[1]

„Egy államban a kisebbség csak ott zavaró momentum, ahol zavart lehet kelteni vele, ahol vizet zavar, ahol kisded játékok gyerekes duzzogást és kocsmai hősököt inszcenálnak: ki a legény a csárdában. Igazi demokráciában a kisebbség léte sosem okozhat zavart. A kisebbség: tükrör. A többség csalhatatlan tükrre. Aki fél beletekinteni a tükörbe, annak vaj van a fején, az mindenért a tükröt okolja, és az kell, hogy a végén összetörje a tükröt.”

Bevezetés

A csehszlovákiai magyar irodalom kiemelkedő alakja, Fábry Zoltán - *Egy ember megszólal (A cseh és szlovák értelmiség címére)* - tollából ered az alábbi idézet: „Nyelvem, mely az emberi hang egyik legcsodálatosabb hangszere volt, kihágási objektummá szürkült. Újság a bűnös nyelven nem jelenhet meg, rádiót tilos hallgatnom. Lekonyult fejfel járok, és némán, és ha lehet, ki sem mozdulok emberek közé. Vak, süket és mozdulatlan gettóélet ez mindenképpen: a jogfosztott emberek szegény- és félelemterhes élet. És az ok? Egyetlenegy tény, vádak vádjá: magyarságom. Magyar vagyok, tehát bűnös vagyok...”

Edvard Beneš köztársasági elnök úton Kassa felé 1945. április 4-én a vonaton nevezte ki az új csehszlovák kormányt, amelynek élén a demokrata Zdenek Fierlinger állt. A kormány első lépései között az egyik az ún. „kassai kormányprogram” kihirdetése volt. A kormányprogram V. fejezetének végén leszögezték az alkotmány által biztosított szabadságjogokat: „Teljes egészében biztosítva lesznek az alkotmányos szabadságjogok, főként a személyi, a gyülekezeti, az egyesületi szabadság, a véleménynyilvánítás élőszó, sajtó és levél útján történő szabadsága, a magán- és levéltitok, a tanszabadság, a lelkiismereti és vallásszabadság. Tilos lesz a köztársaság polgárainak faji alapon történő megkülönböztetése.”

Ezzel teljes ellentétben a kassai kormányprogram VIII. pontja azonban a tiszta szláv nemzetállam megteremtésének tervét vázolta fel: „A cseheknek és szlovákoknak a német és magyar kisebbséggel kapcsolatos szörnyűséges tapasztalatai - hiszen a kisebbségek nagyjából a köztársaság ellen irányuló hódító politika engedékeny eszközeinek bizonyultak, s közülük elsősorban a csehszlovákiai németek kínálkoztak fel a cseh és szlovák nemzet elleni megsemmisítő hadjáratra - a megújított Csehszlovákiát mély és végleges beavatkozásra kényszerítik.”

A csehszlovákiai magyar kisebbség felszámolására nagyhatalmi beleegyezés hiányában a csehszlovák hatóságoknak ötféle lehetőségük maradt:

- az 1938 előtti magyar állampolgársággal rendelkező 36 ezer személy kiűzése;
- a pozsonyi, kisebb mértékben a kassai és a komáromi városi magyar népesség lakásainak lefoglalása azzal a céllal, hogy Magyarországra menekülésüket felgyorsítsák;
- a belső széttelepítés, ami 1945 és 1946 telén a csehországi deportálások során kb. 45-50 ezer magyart érintett;
- az 1946-ban beindított reszlovakizációs akció, amely a vagyonelkobzás és a kitelepítés alóli mentesítés ígéretével, valamint az állampolgári jogok megszerzésének a kilátásba helyezésével 350 ezer fős magyar tömeget kényszerített arra, hogy szlováknak vallja magát;
- a belső telepítésekkel, a megfélemlített magyarok menekülésével Csehszlovákia 1945 decemberében tárgyalásokra kényszerítette Magyarországot, amely 1946. február 27-én aláírta a rendkívül egyenlőtlen lakosságcsere egyezményt. Ennek keretében 1947-1948-ban összesen 70-72 ezer szlovákiai magyart telepítettek át Magyarországra a csehszlovák hatóságok és ugyanennyi szlovákot toboroztak Magyarországon az áttelepülésre.

A kormányprogram az 1938 előtti is csehszlovák állampolgársággal rendelkező, lojális és hűséges német és magyar nemzetiségű polgárok büntetlenségét és állampolgárságuk visszaadását, az elmenekült antifasiszta németek és magyarok visszatérésnek engedélyezését jelölte meg alapvetően, míg a többiek esetében az állampolgárság megszüntetését és individuális elbírálását, a bűnösök megbüntetését, csehszlovák állampolgárságuk megvonását és az ország területéről való kitiitását, s végül az 1938 után csehszlovák területre betelepültek azonnali kiutasítását fogalmazták meg. A X. és XI. pont alapján a magyar és a német tulajdonban lévő földeket államosították, a XV. fejezetben pedig elrendelték az összes csehszlovákiai német és magyar iskola azonnali bezárását.

A kormányprogram végrehajtásában, és azon belül a két kisebbség felszámolásában az Ideiglenes Nemzetgyűlés összehívásáig, 1945. október 28-ig terjedő időszakban fontos szerep jutott a köztársasági elnöki dekrétumoknak, illetve a Szlovák Nemzeti Tanács e dekrétumokat Szlovákia területén érvényesítő rendeleteinek.

Edvard Beneš köztársasági elnök az 1945. április 2. és 1945. október 27. közötti időszakban összesen 98 dekrétumot bocsátott ki. Ezeket az 1945. október 28-án megalakult ideiglenes csehszlovák nemzetgyűlés 1946 márciusában visszamenőleges hatállyal törvényerőre emelte. A 98 dekrétumból 13 vonatkozott közvetlenül a német és a magyar kisebbségre

Az 1945. május 19-én kiadott 5. számú elnöki dekrétum kifejtette, hogy kiket kell német vagy magyar nemzetiségűnek tekinteni: „Német vagy magyar nemzetiségűnek tekintendők azok a személyek, akik az 1929 óta tartott bármelyik népszámláláskor német vagy magyar nemzetiségűeknek vallották magukat, vagy pedig a német vagy magyar nemzetiségű személyeket tömörítő nemzeti csoportok, alakulatok vagy politikai pártok tagjai lettek.”

A reszlovakizáció, vagyis az *elmagyarosodott* szlovákok *visszaszlovakosításának* (az eredetükben szláv, de neveltetésük, meggyőződésük alapján megukat már más nemzetiségűeknek vallók visszatérését „öseik nemzetéhez”) tervét a szlovák politikai vezetés már 1945 elején megfogalmazta, gyakorlati megvalósítása azonban csupán 1946 tavaszán kezdődött meg. Közledelet ugyanis a párizsi békekonferencia, a reszlovakizáció „eredményeit” pedig Csehszlovákia érvként kívánta felhasználni, mondván, hogy az országban a lakosságcsere és a reszlovakizáció után nem marad több 200 000 magyarnál. A prágai kormány jóváhagyását követően a Megbízottak Testülete 1946. február 15-én bízta meg a Belügyi Megbízotti Hivatalt, hogy dolgozza ki és terjessze elő a reszlovakizáció irányelveit. A Megbízottak Testülete az előterjesztett irányelveket 1946. április 2-án hagyta jóvá, majd Viktory belügyi megbízott 1946. június 17-i hirdetésményével hivatalosan is újjára indította a reszlovakizációt.

Szlovákia területét az akció szempontjából két részre osztották. Az első csoportba az 1938. évi bécsi döntés által kijelölt határvonaltól délre eső járások (a magyar etnikai többségű terület), a másodikba pedig azok a szlovákiai járások kerültek, ahol szórványosan éltek a magyarok. A reszlovakizáció végrehajtása a járási és a helyi reszlovakizációs bizottságok feladata lett. Elnökeit a belügyi megbízott nevezte ki, tagjai között kötelezően szerepelt a járási tanfelügyelő és további három személy, akiket a járási elnök nevezett ki.

Az 1946. július 1-jéig tartó reszlovakizációs kampány során állampolgársága visszazszerzése, a kitelepítés és a vagyonelkobzás alóli mentesülése reményében 352 038 személy kérte szlovákká minősítését, számuk azonban ezt követően még tovább nőtt. (1945 elejétől 1949 közepéig mintegy 200 000 magyar hagyta el a Felvidéket. A Beneš-dekrétumok negatív eredményei már az 1950. évi népszámlálás adataiban tükröződtek: a szlovákiai magyarság *hivatalos* lélekszáma ekkor érte el a mélypontot, 367 733 főt.)

Az 1948. október 25-i 245. sz. törvény, hűségeskü letétele után biztosította a magyar nemzetiségű személyek részére az állampolgárság visszaadását.

Az trianoni Magyarország határain kívül rekedt magyarság sorsát igen érzékletesen tükrözi vissza Fábry Zoltán: [popup title="„Nemzetiségi hovatartozás szerint ítélni eleve nek és holtak felett - a kommunizmus nevében: ez a legnagyobb lehetetlenség. És mert teljesen váratlanul jött: inszcenálni kellett mesterségesen. Ez csak fozozza a bűn nagyságát. [...] Egy államban a kisebbség csak ott zavaró momentum, ahol zavart lehet kelteni vele, ahol vizet zavar, ahol kisded játékok gyerekes duzzogást és kocsmai hősököt inszcenálnak: ki a legény a csárdában. Igazi demokráciában a kisebbség léte sosem okozhat zavart. A kisebbség: tükrör. A többség csalhatatlan tükrre. Aki fél beletekinteni a tükörbe, annak vaj van a fején, az mindenért a tükröt okolja, és az kell, hogy a végén összetörje a tükröt. Nem volt elég a magyar példa? A magyarok annak idején a nemzetiségi tükröt, ha nem is törték el, de a sarokba állították, és így elfelejtették. Baj jöttével ezt az elfeledett, elhanyagolt tükröt mások szedték elő, és mutatták meg a világnak. És ez a tükrör lett az erkölcsi bizonyítvány: bűnjel. És ezzel a bűnjellel marasztalták el 1918-ban történelmi vétekekben a magyarságot, és büntették - kegyetlenül. Aki azonban összetörni kényszerül a tükröt, és kidobni: ott rábizonyíthatóbb, indultatosabb a vétek,

Források

A csehszlovák köztársasági elnök 33. számú alkotmánydekrétuma a német és a magyar nemzetiségű személyek csehszlovák állampolgárságának rendezéséről 1945. augusztus 2.

A kormány javaslatára és a Szlovák Nemzeti Tanáccsal megállapodva elrendelem:

1. §

(1) Azok a német vagy magyar nemzetiségű csehszlovák állampolgárok, akik az idegen megszálló hatalom jogszabályai értelmében német vagy magyar állampolgárságot szereztek, az ilyen állampolgárság megszerzésének napján elveszítették csehszlovák állampolgárságukat.

(2) A többi német vagy magyar nemzetiség csehszlovák állampolgár e dekrétum hatályba lépésének napján elveszti csehszlovák állampolgárságát.

(3) Ez a dekrétum nem vonatkozik azokra a németekre és magyarokra, akik a köztársaság fokozott veszélyeztetettsége idején (a köztársasági elnök által 1945. június 19-én a náci bűnösök, az árulók és segítők megbüntetéséről, valamint a rendkívüli népbíróságokról szóló 16. számú dekrétumának 18 §-a) hivatalos cseheknek vagy szlovákoknak jelentkeztek.

(4) Azokat a cseheket, szlovákokat és más szláv nemzetek tagjait, akik ugyanebben az időszakban nyomás vagy különösen figyelemre méltó körülmények kényszerítő hatására németeknek vagy magyaroknak vallották magukat, e dekrétum alapján nem tekintik németeknek vagy magyaroknak, amennyiben a belügyminisztérium jóváhagyja az illetékes járási nemzeti bizottság (járási közigazgatási bizottság) által az említett tények vizsgálata alapján a nemzeti megbízhatásról kiadott bizonylatot.

2. §

(1) Az 1. § által érintett olyan személyeknek, akik igazolják, hogy hívek maradtak a Csehszlovák Köztársasághoz, sohasem vétettek a cseh és a szlovák nemzet ellen, vagy aktívan részt vettek a felszabadításukért vívott harcban, vagy pedig szenvedtek a náci és a fasiszta terrortól, megmarad a csehszlovák állampolgárságuk.

(2) A csehszlovák állampolgárság meghagyásának megállapítására vonatkozó kérvényt hat hónapon belül lehet benyújtani e dekrétum hatályba lépésétől számítva a helyi szempontból illetékes járási nemzeti bizottságnál (járási közigazgatási bizottságnál) vagy pedig - amennyiben a kérvényező külföldön lakik - a külképviseleti hivatalban. E kérvényről a belügyminisztérium a tartományi nemzeti bizottság, Szlovákiában a Szlovák Nemzeti Tanács javaslatára dönt. Ezeket a személyeket egészen kérvényük elintézéséig csehszlovák állampolgároknak kell tekinteni, amennyiben a járási nemzeti bizottság (járási közigazgatási bizottság) vagy a külképviseleti hivatal bizonylatot adott ki számukra az előző bekezdésben feltüntetett körülményekről.

(3) A csehszlovák katonai egységek német vagy magyar nemzetiség tagjai csehszlovák állampolgárságnak megtartásáról a lehető legrövidebb időn belül a belügyminisztérium a nemzetvédelmi minisztérium javaslatára hivatalból dönt. A hivatalos határozatáig csehszlovák állampolgároknak tekintendők.

3. §

Azok a személyek, akik az 1. § értelmében elvesztették csehszlovák állampolgárságukat, az azon naptól számított hat hónapon belül, amelyet a Törvénytarban megjelenő belügyminiszteri rendelet jelöl meg, a helyi szempontból illetékes járási nemzeti bizottságnál (járási közigazgatási bizottságnál) vagy a külképviseleti hivatalnál kérhetik állampolgárságuk visszaadását. Az ilyen kérvényről saját belátása alapján dönt a belügyminiszter a tartományi nemzeti bizottság, Szlovákiában a Szlovák Nemzeti Tanács javaslatára; nem szabad azonban eleget tenni a kérvénynek, ha a kérvényező megszegte a csehszlovák állampolgár kötelességeit. Ha kormányrendelet nem intézkedik másként, akkor ezekre az esetekre is érvényesek a csehszlovák állampolgárság megszerzésére vonatkozó általános jogszabályok.

4. §

(1) E dekrétum céljaira a férjes asszonyokat és a kiskorú gyermekeket külön ítélik meg.

(2) A 3. § alapján benyújtott olyan kérvényeket, amelyeket csehszlovák állampolgárok feleségei és kiskorú gyermekei adnak be, jóindulatúan kell elbírálni. Az e kérvényekre vonatkozó döntés meghozataláig a kérvényezőket csehszlovák állampolgároknak kell tekinteni.

5. §

Azok a csehek, szlovákok és más szláv nemzetek tagjai, akik a köztársaság fokozott veszélyeztetettsége idején (a köztársasági elnök által 1945. évi 16. számú dekrétumának 18 §-a) német vagy magyar állampolgárságot kértek anélkül, hogy erre nyomás vagy különleges körülmények hatására kényszerültek volna, elvesztik csehszlovák állampolgárságukat azon a napon, amelyen ez a dekrétum hatályba lép.

6. §

Ez a dekrétum kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáért a külügyminiszterrel és a nemzetvédelmi miniszterrel megállapodva a belügyminiszter felel.

Dr. Beneš s.k.
Fierlinger s.k.

Masaryk s.k.
Svoboda tábormok s.k.
Nosek s.k.

Jelzet: SZN R?S (Sbírka zákonu a na?izení republiky ?eskoslovenské) 1945/17.57-58.

A Szlovák Nemzeti Tanács 6. számú rendelete a német és a magyar nemzeti kisebbség oktatásügyének és istentiszteleti nyelvének rendezéséről 1944. szeptember 6.

A Szlovák Nemzeti Tanács az alábbi törvényerejű rendeletet hozta:

1. §

E törvényerejű rendelet hatályba lépésének napján megszűnik a szlovákiai német és magyar nemzeti kisebbség minden kategóriájú és fokú iskolája, kivéve az 1938. október 6. előtt létesített népiskolákat.

2. §

E törvényerejű rendelet hatályba lépésének napjától tilos német és magyar nyelvű istentiszteleteket tartani az állam által elismert és elfogadott mindazon egyházi testületekben, amelyek ezeket az istentiszteleteket 1938. október 6-a után vezették be.

3. §

E törvényerejű rendelet rendelkezéseinek meg nem tartása olyan kihágás, amely hat hónapig terjedő elzárással és 100 000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtható.

4. §

Ez a törvényerejű rendelet a Szlovák Nemzeti Tanács Oktatási és Népművelési Megbízotti Hivatala a Szlovák Nemzeti Tanács érintett megbízotti hivatalaival közösen hajtja végre.

5. §

Ez a törvényerejű rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

A Szlovák Nemzeti Tanács

Jelzet: SN SNR (Sbierka nariadení Slovenskej národnej rady), 1944. 2. 1.

A reszlovakizáció végrehajtásának kihirdetése

Azokban a településekben, ahol még dobszóval hirdetnek ki, ezt az egységes szöveget kell felolvasni a reszlovakizáció végrehajtásának alkalmával:

- I. Azokban a településekben, amik a bécsi döntés szerint Magyarországhoz csatoltak, ezt a szöveget kell alkalmazni:
„Tudatjuk e község minden lakosával, hogy azok a személyek, akiknek 1930 után nem volt lehetőségük szlováknak jelentkezni, s jelenleg szlovák őseik révén ennek érzik magukat, utólagosan is tanúsíthatják, hogy ők szlovákok.
Ezért kérjük mind ezeket a személyeket, hogy napján jöjjenek el a Helyi Nemzeti Bizottságra, ahol megkapják a megfelelő nyomtatványokat, és ahol részletes tájékoztatást is kapnak
A jelentkezett személyeknek így lehetőségük van megtartani a csehszlovák állampolgárságot.”
- II. A többi településen ezt a szöveget kell alkalmazni:
„Tudatjuk e község minden lakosával, hogy azok a személyek, akik az 1930-as népszámláláskor a szlovák, cseh vagy más szláv nemzetiségűnek vallották magukat, abban az esetben is, ha 1940-ben a fasiszta magyar propaganda hatására a magyar nemzetiséghez jelentkeztek, valamint azok a személyek, akik ma a szlovák nemzetiséghez jelentkeznek és szlovák vagy más szláv ősöktől származnak, jöjjenek el napján a Helyi Nemzeti Bizottságra, ahol megkapják a megfelelő nyomtatványokat, és ahol részletes tájékoztatást is kapnak
A jelentkezett személyeknek így lehetőségük van megtartani a csehszlovák állampolgárságukat.”

Jelzet: OÚOÚ v Spi?skej Novej Vsi (Iglói Járási Telepítési Hivatal), SAKE leltári sz. 30/1946.

Útmutatás a magyar nemzetiség fogalmának magyarázatához

Szlovákiai Telepítési Hivatal

Szám: 6784-II/1946 Pozsony, 1946. június 20.
Tárgy: Útmutatás a reszlovakizációhoz

Útmutatás
a magyar nemzetiség fogalmának magyarázatához

A köztársasági elnök 1945. évi 33. számú dekrétuma és a kormányhatározat értelmében, ezeket az utasításokat adom:

. fejezet A magyar nemzetiség fogalmának magyarázata

1. rész

A Belügyi Megbízotti Hivatal 1946. június 17-én kelt 20 000/I-IV/1-1946 szám alatt a lakosság reszlovakizálásáról közzétett körölvénye alapján magyar nemzetiségű személyekhez az alábbi személyek nem tartoznak:

- 1. azok a személyek, akik az 1930. évi népszámlálás során szlovák, cseh vagy más szláv nemzetiségűnek vallották magukat,
- 2. azok a személyek, akik ma ilyen nemzetiségűnek vallják magukat és szlovák, cseh vagy más szláv származásúak, ha
 - a. soha nem vették a Csehszlovák Köztársaság ellen,
 - b. nem voltak fasiszta magyar politikai pártok és szervezetek funkcionáriusai,
 - c. nem támogatták a magyarosítást.

A 2. a/-c/ pontok tényeinek megítélésékor azt is figyelembe kell venni, hogy az illető személy tevékenyen részt vett-e a köztársaság felszabadításáért vívott küzdelemben, vagy hogy szenvedett-e a náci vagy fasiszta terror alatt.

2. rész

- 1. Az akció során a vitás nemzetiségű személyeknél elismerhető a szlovák nemzetiség, ha szilárd meggyőződéssel tanúsítja, hogy saját akaratából a szlovák nemzet tagjának érzi magát, és bebizonyítja, hogy szlovák vagy más szláv nemzetiségű. Ezeknek a személyeknek elismerhető a szlovák nemzetiség, tekintett nélkül arra, hogy a visszacsatolt vagy Szlovákia más községében tartózkodott és tartózkodik.
- 2. A reszlovakizáció feltétlen tartozéka, hogy megállapítsuk a kérvényező szubjektív akaratának és az objektív nemzetiségi jelek kapcsolatát. A szlovák vagy más szláv nemzetiség objektív jelei különbözőek és függnek a helyi körülményektől. Ezek pl. a szlovák kultúrához való jelentkezés (iskola, egyesület, szlovák szervezetek politikai és nem politikai), vezetéknév (nem minden esetben) és természetesen a kérvényező vallása. A legszokványosabb jele a szlovák (szláv) eredetnek az első generációs szülők után örökölt szlovák (szláv) nyelv ismerete. A szlovák eredet jele továbbá a származási tradíció, tehát a tudat, hogy az ősök szlovákok voltak, és hogy otthon a szlovák nyelvet használták és a kérvényező szlovák rokonsági kapcsolatai és stb.

Jelzet: OÚOÚ v Spi?skej Novej Vsi (Iglói Járási Telepítési Hivatal), SAKE leltári sz.30/1946.

A 245. számú törvény a magyar nemzetiségű személyek állampolgárságáról 1948. október 25.

A Csehszlovák Köztársaság Nemzetgyűlése az alábbi törvényt hozta:

1.§

(1) Azok a magyar nemzetiségű személyek, akik 1938. november elsején csehszlovák állampolgárok voltak, akik lakóhelye a Csehszlovák Köztársaság területén van, és akik nem külföldi állampolgárok, minden további nélkül megszerzik a csehszlovák állampolgárságot azon a napon, amelyen ez a törvény hatályba lép, amennyiben az e naptól számított 90 napon belül hűségfogadalmat tesznek a Csehszlovák Köztársaságnak (a 2. § 2. bekezdése).

(2) A férjrel, esetleg az apával vagy az anyjával együtt megszerzik a csehszlovák állampolgárságot az el nem vált feleség és a kiskorú gyermek, amennyiben nem szereztek meg az 1. bekezdés értelmében, és amennyiben lakóhelyük a Csehszlovák Köztársaság területén van.

(3) Az 1. és a 2. bekezdés rendelkezései nem vonatkoznak azokra a személyekre, akik súlyosan vétettek a Csehszlovák Köztársaság vagy a népi demokratikus rendszere ellen. A Belügyminisztérium az e törvény hatályba lépésétől számított 30 napon belül összeállítja az ilyen személyek névjegyzékét, és azt átadja az illetékes járási nemzeti bizottságoknak. Ezen kívül az 1. és a 2. bekezdés rendelkezései nem vonatkoznak a Csehszlovák és Magyarország 1946. február 27-én kelt, 145. szám alatt közzétett lakosságcsere-egyezményében cserére kijelölt személyekre.

2. §

(1) A csehszlovák állampolgárság e törvény értelmében történő megszerzésének meghatározása a járási nemzeti bizottságot illeti meg.

(2) A Csehszlovák Köztársaság iránti hűségfogadalmat letételére az általános jogszabályok vonatkoznak.

3. §

Ez a törvény kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáért a belügyminiszter felel.

Gottwald, s.k.

Zápotocky, s.k. és mások

Jelzet: SZ R?S (Sbierka zákonov republiky ?eskoslovenskej) 1948/93.449.

A Magyar-Csehszlovák Vegyesbizottság tájékoztatója és előzetes összeírási ív a lakosságcsereőről

A lakosságcsere tárgyában létesült Magyar-Csehszlovák Vegyesbizottság
Tájékoztató és előzetes összeírási ív

Áttelepülő!

Az áttelepülő ingóságaival szabadon rendelkezik és azokat az áttelepülés alkalmával magával viheti, (pl. bútort, háztartási felszerelést, állatokat és a teljes gazdasági felszerelést, gépi felszerelést, szerszámokat, áru- és anyagkészletet, üzleti berendezést, stb.) az alábbiak szerint. Azzal az ingósággal, amit az áttelepülő nem kíván magával vinni, szabadon rendelkezhetik, tehát eladhatja vagy elajándékozhatja.

Bármily foglalkozásúak, ideértve a szabadonfoglalkozásúakat és egyéni cégek tulajdonosait is, elvihetik irattárukat.

Az ingóságok szabad elszállítása alól csak az alábbiak tekintetében vannak korlátozások:

*1. búzából és rozsból vetőmagként együttesen az élelmezési fejadagnak megfelelő mennyiség vihető ki. A fejadagot a gazdasági évnél az átköltözéstől számított hátralevő részére, de legalább egy hónapra lehet kivinni. A gazdasági év augusztus 1-től július 31-ig számít. A fejadag önellátóknál havonként (a töredék hónapot egész hónapnak számítva) és személyenként 20 kg vagy ennek megfelelő őrelemény. A közellátásban részesülők személyenként csak 15 kg lisztet vihetnek ki.

Búzából és rozsból vetőmagként együttesen július 16-a és december 15-e között történő áttelepülés esetén annyi vihető ki, amennyi az elhagyott gazdaságnak, amelyen az áttelepülő bármily címen (tulajdonos, hasznélvező, bérlő stb.) gazdálkodott, szántóterülete 40 %-ának bevetéséhez szükséges, kat. holdanként 130 kg-ot számítva.

*2. Árpából vetőmagként július 15-e és április 30-a között történő áttelepülés esetén annyi vihető ki, amennyi az elhagyott gazdaság (stb. mint fent) szántóterülete 10%-ának bevetéséhez szükséges, kat. holdanként 130 kg-ot számítva.

*3. Tengeriből vetőmagként szeptember 1-e és június 30-a között történő áttelepülés esetén annyi vihető ki, amennyi az elhagyott gazdaság (stb. mint fent) szántóterülete 20%-ának bevetéséhez szükséges, magtengeriből kat. holdanként 50 kg-ot, csalamádénál 100 kg-ot számítva.

*4. Árpából és tengeriből együttesen az áttelepülő a magával vitt állatok takarmányozására, illetve hizlalására szükséges mennyiséget viheti magával az alábbi megállapítás szerint. A kitelepülés gazdasági évében együttesen kivihető árpa és tengeri (ennek keveréke vagy darája, továbbá csöves tengeri szállítása esetén 100 kg csöves tengeri 60 kg szemes tengerinek felel meg) a következő:

a) fuvaroslovak adagja	havonta	85 kg
b) egyéb lovak, két éven felüliek adagja		60
egyéb lovak, két éven aluliak		40
c) szarvasmarhák két éven felüliek adagja		40
szarvasmarhák két éven aluliak		30
d) sertések egy éven felüliek adagja		45
sertések egy éven aluliak		30
Azonkívül sertések hizlalásához darabonként kivihető		350

1-3 tagú család egy sertés hizlalására,

4-6 tagú család 2 db sertés hizlalására,

7-9 tagú család 3 db sertés hizlalására

és így tovább a megállapított adagot viheti ki.

e) juhok adagja 3 kg

f) baromfiak adagja 3

•5. Azok a kereskedők és iparosok, akik oly áruval rendelkeznek, amelyet közellátási szétosztás céljára kaptak, ezek közül az áruk közül az alábbiakat nem vihetik magukkal:

Kész ruhák, gyapjúszővetek, lábbeli, feldolgozott és nyers bőrök, cukor, liszt, zsiradék és vas.

Ezekről az árukról az áttelepülő kereskedő vagy iparos köteles az áttelepülést megelőzően 30 nappal az őt ellátó nagykereskedővel, gyárossal elszámolni és a megmaradt árut a vételár visszatérítése ellenében visszaszolgáltatni.

Tekintve, hogy a kereskedők, iparosok, gyárosok ma még nem tudják, hogy mely időpontban települnek át, iparuk zavartalan folytatása érdekében őket áttelepülésüket megelőző 60-ik napig mindezekkel az árukkal el kell látni.

Minden más áttelepülő személy a fentnevezett árukból a készletében lévő mennyiségeket korlátozás nélkül átviheti.

A beszolgáltatásból, igénybevételből eredő követelések rendezésére, továbbá a nemzeti gondnokkal (národný správca) kapcsolatos tudnivalókra nézve a 26. sz. véghatározat IV. és VI. cikkei rendelkeznek. Ezt a 26. sz. véghatározatot minden áttelepülő részére egyidejűleg megküldjük.

Az ingatlanok tulajdonjoga azonban az áttelepítés időpontjában annak az államnak tulajdonába megy át, amelyből az áttelepülő elköltözik. Az ingatlanokért járó kártérítés államközi elszámolás tárgyát képezi.

Ezért az összes ingatlanok, a telkesítések, az építmények és ültetvények, a következő évi termés érdekében tett befektetések, a lábon álló termés, az ingatlanokkal összefüggő jogok és kötelezettségek összeírásra kerülnek, továbbá mindazok a kártérítési igények, amelyeket a 26. sz. vagy valamely más véghatározat értelmében az összeírás alkalmával kell vagy lehet bejelenteni.

Az áttelepülő kívánságára az összeíró bizottság összeírja az elkobzott ingó- és ingatlanvagyonot is, de az összeírás tényéből egyik szerződő fél számára sem származik semmiféle kötelezettség. Mindkét esetben fel kell jegyezni az elkobzásra vonatkozó adatokat és esetleges bizonyítékokat.

Az összeírás munkájának megkönnyítése és meggyorsítása végett az áttelepülő szerezze be a köv[etkező] okmányokat:

- 1. telexkönyvi kivonatok,
- 2. kataszteri birtokívek,
- 3. adásvételi szerződések,
- 4. végrendeletek vagy hagyatékátadó végzések
- 5. községi hivatalos bizonyítványok a vagyonra vonatkozó körülményekről, amelyekre nem szerezhetők be az előírt okmányok,
- 6. bizonyítvány a közös tulajdont képező erdő és legelő tulajdoni hányadrészről, azzal a megjegyzéssel, hogy egy tulajdoni hányadrész mekkora területnek felel meg.

Az 1-6. pontok alatt felsorolt iratokat és hatósági bizonyítványokat az illetékes hatóságok az áttelepülő kérelmére kötelesek díj- és illetékmentesen soron kívül kiállítani.

Azokat az okmányokat, amelyeket az áttelepülő háborús események miatt nem tudott beszerezni, helybeli községi hatóságok által kiállított hivatalos bizonyítvánnyal, vagy két hitelt érdemlő tanú nyilatkozata és aláírása alapján kiállított hatósági bizonyítványok[kal] helyettesítik. Ilyen okmányokat az összeíró bizottságnak el kell fogadnia.

Tekintettel arra, hogy az összeírt ingatlanvagyon értékelése nem az összeíráskor, hanem később becslés útján történik, fontos, hogy az áttelepülő az alábbi, a szöveg után következő „Előzetes összeírási ív”-et gondosan töltsse ki és az összeírást végző vegyes (magyar-csehszlovák) összeíróbizottság előtt pontosan sorolja fel az ingatlanokat, telkesítéseket, épületeket, ültetvényeket, a következő évi termés érdekében tett befektetéseket, a lábon álló termést és az ingatlanaival összefüggő jogokat és kötelezettségeket.

Ha az áttelepülőnek bármilyen felvilágosításra van szüksége, úgy az összeírást megelőző időben forduljon

Csehszlovákiában a bratislavai magyar meghatalmazotti hivatalhoz (Bratislava, Frantiskánska ul. c. 1.) vagy a meghatalmazott által felállított körzeti hivatalokhoz,

Magyarországon a csehszlovák áttelepítési bizottsághoz (Budapest, VI., Rózsa utca 61.) vagy a körzeti hivatalokhoz, a vagyonösszeírás idején pedig az összeíró bizottsághoz vagy az annak működését irányító ellenőrző szervhez.

Bratislava, 1947 április 11.

Előkészítő összeírási ív
(kitölteni 5 nappal az összeírás előtt)

I.

- 1. Az áttelepülő családi és keresztnéve:
- 2. Az áttelepülő születési ideje:
- 3.

Az áttelepülő lakhelye: utca: h. sz.

- 4. Az áttelepülővel együtt kiköltöző családtagok felsorolása:

Neve	rokoni viszonya az áttelepülőhöz	életkora-év	tulajdoni hányadrész
------	----------------------------------	-------------	----------------------

- 5. Van-e az áttelepülőnek más kitelepülővel közös vagyona? Kivel és milyen?
- 6. Van-e az áttelepülőnek más ittmaradóval közös vagyona? Kivel és milyen?

(Az 5-6. pont alatt fel kell tüntetni a közösvagyonból az áttelepülőt megillető tulajdoni hányadrészt is.)

II.

Az áttelepülő föld ingatlanainak felsorolása

a) szántóföld:

kh. öl hány tagban

b) gyümölcsös:

kh. öl hány tagban

c) zöldséges:

kh. öl hány tagban

d) szőlők:

kh. öl hány tagban

e) rétek:

kh. öl hány tagban

f) legelő mint sajáttulajdon:

kh. öl hány tagban

g) legelő mint közöstudajdon: köztulajdoni hányadrész:

kh. öl hány tagban

h) erdő mint sajáttulajdon:

kh. öl hány tagban

i) erdő mint sajáttulajdon: közöstudajdoni hányadrész:

kh. öl hány tagban

j) nádas:

kh. öl hány tagban

k) hasznosítható terméketlen terület:

kh. öl hány tagban

l) vízterület:

kh. öl hány tagban

m) vízenyősterület:

kh. öl hány tagban

n) terméketlen terület:

kh. öl hány tagban

o) háztelek:

kh. öl hány tagban

2. A telkesítések felsorolása:

a) alagcsövezés: kh. öl

b) csatornázás:

(A telkesítés létesítési költségeire vonatkozó iratokat össze kell gyűjteni és betekintés végett előterjeszteni.)

III.

3. Az építmények felsorolása:

a) lakóházak: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

b) istállók: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

c) magtár: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

d) sertés ólak: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

e) juhakol: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

f) pajta: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

g) félszerek: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

h) kukoricagóré: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

i) dohánypajta: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

j) baromfiólak: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

k) egyéb épületek: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

l) kerítések és
mit kerítenek be: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

m) mezei és udvari
vasút - hossza: Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

n) egyéb
építmények Beépített terület m^2 Építés éve Építkezési költség

Kős Pengő

4. A nem zárt gyümölcsösben lévő gyümölcsfák és bokrok felsorolása darabszámként, nemenként és életkorként:

5. Az egyedülálló erdei fák felsorolása darabszámként, nemenként és életkorként:

6. A jövő termés érdekében eszközölt befektetések:

a) szántás kh öl mag q

b) vetés kh öl mag q

c) búza kh öl mag q

d) rozs kh öl mag q

e) árpa kh öl mag q

f) zab kh öl mag q

g) kh öl mag q

h) kh öl mag q

1.A lábon álló termés:

a) búza kh öl a várható termés q

b) rozs kh öl a várható termés q

c) árpa kh öl a várható termés q

d) zab kh öl a várható termés q

e) kh öl a várható termés q

f) kh öl a várható termés q

IV.

Az áttelepülőnek az ingatlanokkal összefüggő jogai:

•a. haszonélvezeti jog:

•b. szolgalmi jog:

•c. életjáradék:

•d. részvények, milyenek és mennyi:

•e. szövetkezeti üzletrészek:

•f. a) egyéb jogok:

(Itt feltüntetendő minden más egyéb jog, mint özvegyi jog, más szolgalmi jog és eszményi közöstulajdoni hányadrészek, stb.)

•g. A bekebelezett követelések, milyenek és mennyi:

V.

Az áttelepülőnek az ingatlanokkal összefüggő kötelezettségei:

- a. *haszonélvezeti jog:*
- b. *szolgalmi jog:*
- c. *életjáradék:*
- d. *egyéb kötelezettségek:*
- e. *bekebelezett adósságok, milyen és mennyi:*

VI.

Az áttelepülőnek van-e ipari vagy gyári vállalata és milyen:

- a. *Milyen volt az ezen ipari vagy gyári vállalat forgalma 1943. évben az áttelepülő adóbejelentése alapján:*

Kcs: Pengő:

VII.

Megjegyzések:

Kelt: 19.. év hó nap.

aláírás

Jelzet: OÚÓÚ v Spi?skej Novej Vsi (Iglói Járási Telepítési Hivatal), SAKE leltári sz.30/1946

Címkék:

[Beneš](#) ^[2]

[Csehszlovákia](#) ^[3]

[kormányprogram](#) ^[4]

[reszlovakizáció](#) ^[5]

[nemzetállam](#) ^[6]

[lakosságcsere](#) ^[7]

[nemzetiség](#) ^[8]

Kiadás: 7. évfolyam (2007) 1. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/a_benedekretum_es_a_reszlovakizacio_hatasa.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/a_benedekretum_es_a_reszlovakizacio_hatasa.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/benes>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/csehszlovakia>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kormanyprogram>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/reszlovakizacio>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/nemzetallam>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lakossagcsere>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/nemzetiseg>